

UJ ÉLETT

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

II. ÉVFOLYAM II. SZAM

MEGJELENIK
MINDEN HÉTEN CSÜTÖRTÖKÖN

1946 MÁRCIUS 14.

NE TOVÁBB...!

Irta: HEVESI FERENC főrabbi, lelkész-tábornok

A megdöbbenés és felláborodás hulláma árad el az egész magyar zsidóságban. Hirt kaptunk arról, hogy egyes vidéki városokban szervezett tömegek, nem, bandák megtámadták zsidó testvéreinket, lánctalmazták, üllegettek, véresre verték őket, kifosztották lakásaikat, üzletereiket, összetörték bútoraikat, berendezésüket. Menekültek tettek erről jelentést telekezetünk hatóságainál. Volt olyan község, amelyben a reakciós, fasiszta bitangok felosztást adtak a helyben lakó zsidóságban; hogy 24 órában belül pusztuljanak a községből, ha kedves az életük. Özd, Sajószentpéter, Tótkomlós, Szegvár az állomásai eninek a förtelmes gazságnak és ezeken kívül számos más város és község volt tanúja a szervezett és ma már szinte országos jellegű alfjasságnak.

Hát nem volt elég, hogy 600 ezer ártatlan zsidó testvérünket kiszolgáltatták a német brigádoknak?! Hát nem volt elég, hogy vérpatkokban esorgott mártírjaink élete az enyészett örvényeibe?! Hát, nem volt elég a ciánkamarák gőzéből és a krematoriumok füstjéből?! Hát nem volt elég a becsületesség moeskából, melynek szennyes iszapjával és lápos fer-

tőzetével végigöntötték a magyar nemzetet a fasiszta örültek és gonoszlevők?! Hát nem volt elég a gyalázatokból, melyet évtizedek nem tudnak lenoszni arról az országról?! Sőtél földalatti erők még meddig infesztálják hazánk biztonságát és moeskolják be újra meg újra híret a demokratikus nagy nemzetek előtt?! Micsoda árutás nemzetünk jövődjé és érdekei ellen, hogy most, a békekötés előtt ezek az ördögtől megszálított gazok megint kísérletekél, tesznek arra, hogy alvilági odnikból kénkőves pokollávájukkal és moesárbüzzükkel áraszzák el és boeszteljenítsék meg a demokratikus Magyarországot.

Mi az oka, hogy ezek a sehonnaiak újra nekibátorodtak és szervezett kegyetlenséggel meg merték támadni azokat, akik már éppen eleget szenvedtek akik visszatértek feladott otthonaikba, hogy új életet kezdjenek és becsületes munkával vegyenek részt az ország újjáépítésében?! Mi adott bátorságot a lelketlen esőeselőeknek, hogy ismét megszárolja azokat, akiknek lemészárolták már szüleiket, testvéreiket, hitveseiket és akik azért tértek vissza hazájukba, mert azt hitték, munkájukkal

és nemes törekvésekkel szolgálni fogják a lelkek megbékelését és szolgálni fogják és tudják majd hazájukat. A deportáló táborokban nyitva állt előttük a világ, hívta őket a Nyugat és a Kelet, fellárla előtük kapuit, a Szentföld és az óceánon túl hívó szóval várja őket minden nagy kulturnemzet. És ők mégis visszajöttek kiesny falujukba, hogy ott dolgozzanak és most ez a jutalmuk. Mi ad bátorságot a felosztott esőeselőeknek arra, hogy újra az ehullt sőtél korjelszavait hangoztatva, nekirohanjon az ártatlanoknak?!

Erre a kérdésre várunk feleletet. A feleletet a magyar kormánytól követeljük. Neki tudnia kell, hogy mi van itt a háttérben és hogy mely bujkáló erők lazítják a rélegeket a föld alatt azzal a szándékkal, hogy egy végzetes földesuszamlás elborítsa a magyar nemzetet. A kormánynak tudnia kell, hogy mi ad bátorságot az osztítóknak és a lázitóknak, a demokrácia ellenségeinek és a reakció előőrseinek. Talán arra is feleletet tud adni a kormány, hogy miért nem lehetett megakadályozni és ha már megakadályozni nem lehetett, miért nem lehetett azonnal megtorolni a gaztel-

teket. Stalárium van és büneselekményet, a kihirdetett stalárium hatálya alá esnek. Talán a kormány meg tudja mondani, hogy miért nem alkalmazták a zsidóság elleni súlyos tömegbüneselekmények elkövetői ellen a stalárium intézkedéseit. Erre a kérdésre várjuk és követeljük a választ.

És várjuk és követeljük a haladéktalan megtorlást. Aki fel akarja idézni a fasiszmas borzalmait, azzal végezni kell. Ha megboesítottnak a meglévesztettek tömegeinek, ez nem jelentheti a megboesítást az új bünesököknek, de azoknak sem adhatunk feleletet, akik az osztítókat ostobasághból követik, mert ma már tudhatjuk, hova sodorta a magyar nemzetet a faji és telekezefi uszítás. Erre a bünesre nincs többé mentés.

Várjuk az elégtételt és várjuk a megtorlást. Vessenek a bátóságok gátat az új antiszemizmus áradatának. Itt többé nincs helye habozásnak. Tettekre van szükség. Várjuk a komoly cselekedeteket. Követeljük őket. Mert ez így nem mehet tovább. A büneszők felé, de a nemzet vezetői felé is kiált óvó és tiltakozó szavunk:

NE TOVÁBB!

ÁRA 20.000 PENGŐ

Tévedések vigjátéka — tévedések tragédiája

A népbírósg az elhalt békén tízévi hőstörte békébe a Nyugatról „visszaszivárgott” Méhely Lajost, a fajelmélet hírhedt apostolát, a magyar néptől egyik föntelgyezőt. Azért kapott mindössze tíz esztendő, mivel enyhítő körülménynek látták be — egy borát. (Nem kifogásoljuk, ha a magyar demokrácia az ilyen objektív enyhítő körülményeket figyelembe veszi. Méhely Lajosnak csakugyan elég a tíz esztendő. De azért meg kell jegyeznünk, hogy Méhely Lajos fajvédő tanítványai és elbarátaai bizony nem nézték az általuk kihúzott zsidók életkorát. Ők a nyolcvanéveseket is berugdosták a vagonokba.)

Méhely Lajos tárgyalásának volt egy pikantériája. Tudniillik az, hogy Méhely Lajos élt 31 fajvédő könyvvel szerepel a fasiszta művek listáján és „A Cél” című folyóiratával két évtizeden keresztül hirdette fasiszta tanait, a népbírósg tárgyaláson kijelentette:

— Tévedtem! Rájöttem arra, hogy tudományos munkásságom tévedésen alapult!

A „tévedések vigjátéka” játszódik le szinte napról-napra a népbírósg tárgyalótermében. Csak az a baj, hogy a vigjátékok előzményeként történelmi tévedések történtek az igazságszolgáltatás hajlékain kívül!

A tévedések vigjátékait — a tévedések tragédiái előzték meg azokban a börtönökben, gyűjtőtáborokban, deportációs menetekben és haláltáborokban, amelyek ma már a történelem évkönyveiben nyertek megőrzéshelyet.

— Tévedtem! — mondotta Méhely Lajos. — Tévedtünk! — mondták Méhely Lajos egyes társai. De hiába vallották be tévedéseiket, a tévedések áldozatait nem lehet feltámasztani.

És mégis: érdemes ezeket a tévedési vallomásokot a széles népretek elé tárni. Hadd lássák, hogy milyen tévutakon traktálták őket! Hadd hallják, hogy egykori ideáijaik miképp tagadják meg a saját masszlugukat!

Méhely Lajos vallomása nagyon alkalmas arra, hogy kiábrándítsa azokat is, akik a fajvédő teóriák gótoszágából esetleg még mindig nem ábrándultak ki...

SÓS ENDRE

Ujjáélednek zsidó iskoláink

Irta: Gellért Endre,

a Pesti Izraelita Hitközség iskoláinak tanfelügyelője

Mikor 1945 február végén, március elején Bicselliches Mózes eljárási vezetésével iskoláink újjászervezéséhez láttunk, az általános újjáépítési nehézségeknél jóval nagyobb problémák vártak megoldásra. Nemcsak a szószoros feltételekben elpusztított iskolahálózatunkat kellett ismét feltámasztani — és ezt minden más hitközségi intézménnyel megelőzően sikerült is elérnünk, — hanem megtalálni azt az új zsidó nevelési irányítást, amelyet iskoláinkban meg kell valósítanunk, valamint biztosítani a zsidó nevelésteoretikai létjogosultságát. Mert mindenki számára feltétlenül és világosan felismerésbent áll a meggyőződés:

ISKOLÁINK LÁTOGATOTT-SÁGA

a fokmérője a zsidó társadalmi rogzkodásának a zsidó közösséghez. Azelőtt talán nem annyira, de most mindenképpen a zsidósághoz tartozás egyik legpozitívabb megvilágítóeszer gyermekeinknek zsidó iskolában taníttatása.

Az újra mekilendítés óta már a második iskolai félépében járunk, így a rövid beszámoló kiemeltek adatokta támaszkodhat. A folyó tanévben különböző iskoláink 72 osztályból 2181 gyermek iratkozott le. E szám kelte értékeléséhez hadd álljon itt néhány korábbi év adata: 1938-39-ben 1961 tanuló, 1939-40-ben 2181, 1943-44-ben 3316, 1944-45-ben (a felszakadás után) 1588 tanuló járt a Pesti Izraelita Hitközség iskoláiba. E számok tehát azt mutatják, hogy ma kb. annyi gyermek jár iskoláinkba — Budapest zsidó lakosságának 66-70% vesztesége után! — mint az 1938-40-es esztendőben. A felszakadást követő esonkafélév óta tanulóink száma örvendően többszázal növekedett. Ertesítésünk szerint az orthodox, valamint a budapesti Tarbut-iskolákkal együtt kb. 3000 a zsidó iskolákba járó tanulóink száma, a nemzsidó iskolákban járó kb. 5000 zsidó gyermekkel szemben.

MIYEN KEDVEZŐ

még soha sem volt a zsidó iskolák látogatottságának aránya a nem zsidó iskolák zsidó tanulólétszámahoz viszonyítva.

Iskoláink zsidó nevelésének legfőbb célja zsidó Hjudgunknak a zsidó közösség számára tisztán megőrzése. Ez banálisnak látszik, de nevelési terünknek mégis ezt kellett középpontjába helyeznünk, mert egyrészt a miit sajnálatosan nem bizonyult elég erőnek iskoláinkból kiküldültek ezreinek a kibeveteltelétől és így a teljes zsidósággyarától való

visszatartására, másrészt a jelen részben politikai adottságai is lehetőségét adnak az asszimilációs téves végző konkluziójának a levonására. Ezt megfogolando, új vallástani tantervet vezetünk be iskoláinkba. Ez új vallástani tanterv a Bibliára, a héber nyelv és a héber kultúra tanítására épült. Valaképpen az „ujj” nem jelent szakítást a réggel szemben, csupán azok a értékeket, amelyek a korábbi tantervben is szerepeltek, de csak célkitűzések maradtak, most megvalósulnak és bizonyos tananyagrészek jelentőségüknek megfelelő helyet kapnak. *Áll ez előszóban*

A HÉBER NYELV

tanítására. Meggyőződésünk, hogy az a gyermek, aki a zsidó kultúrát és azon túlnyúlően az egyetemes emberi kultúrák legalább egy részét héber nyelven ismerte meg, aki bizonyos ismeretanyagot népiünk újjáélt nyelvén sajátított el, az eddiginél sokkal nagyobb biztonskot jelent népiünk közösségben való megrögződésére. *Már pedig ez a legfőbb, legfontosabb cél.* De ezen túmenően be kell vallanunk: egész eddigi vallásokintésünk legfőbb hibája az volt, hogy a hébert kezdetlől fogva idegen nyelvnek tekintette, amelyből magyarrá „fordították” a tanulókat a Biblia és az imák szövegét. Ezáltal vagy szinte teljesen elszakított a Biblia és az imák tartalmi jelentősége, mert a hittanorák éveken keresztül kiállításaliban hureban teltek el az apedagogikusan megismert „idegen” héber nyelvvel, vagy pedig magyar nyelvű Biblia-ismertetés és értékelés esetén a Szentírás elvezítette eredeti zsidó jellegét, a tanuló tudatába mindenesetre úgy került, mint ókori irodalmi mű, amit ma már csak lefordítva ismerhetünk meg.

A BIBLIA

elvezítette azt a központi életfenntartó helyét, amelyet a zsidó életben évezredekken keresztül betöltött. És mindez a héber nyelv elhanyagolása miatt következett be.

Még egyrészt tehát a héber nyelv fokozottabb tanításával, a zsidó történelem és a mai napig vezetett héber irodalom tanításával tesszük lehetővé és ezáltal a zsidóság mellett való kitartás kultúrálisan is előtérre hoztuk a tanuló lelkeiben, másrészt az eredetiben megismert, olvasott és nem fordított Biblia erkölcsi tanításai — állíthatjuk csakis a most megindult héber tanulás következtében — olyan mértékben fogják meglőditeni tanulóink erkölcsi világát, hogy a már hosszabb ide óta hiányzó vallásos szel-

lem újjászülését várhatjuk tőle. E cél érdekében a kelte felhatalmazás megszerzése után, a hét minden egyes tanítási napjára eső vallástani órákon nagy irama hébernyelvű tanítás indult meg. Természetesen Biblia, gyakorlati vallástani a kelte országban továbbra is a tananyag jelentős részét képezik, bár a folyó tanév első felére a fokozottabb nyelvi tanítás nagyobb helyet, hogy a második félévben minél természetesebben lehessen meglőzíteni a Biblia tanításának fenti módját, amelynek az ívrit ívrit fokát kell végre elérnie. Amennyiben a folyó tanév munkáján sikeresnek bizonyul, jövőre remélhetőleg sor kerülhet az új vallástani tanterv irodalmi értékelésének a megvalósítására is.

Majtanekiek!

MI TUD

Schönberger Izsákról

Bratislava, deportálva Szerevánál. Ertesítést kér Berkevit naprögr. Sárdr.

Oroszországból hazajött koldilgyok!

MI TUD

Keller György

1942. IV. 1-én Nagykőrösre bevonult és

Grünhut Pál

jezsevi megcsorít, mindössze Szegedbe evék. Ertesítést kér Lévy Lajosé, Grásdtelel, Dobótyu. s.

MI TUD

Kállai András Györgyné Fanniról

1945 február első felében Bawen-létek-Berkevitben volt. Aki továbbra tovább tud, kérjük Ertesítést szolgát. Káliságnegedélés, Herceg Jenő, I., Várkerületi útszélén.

Bergen-Belseniek!

MI TUD

Schwartz Jolán

szül. 1923, Eger, anyja neve Erika Irén. Utoljára 41-es blokkban 1944. 1945 február közepén.

Muszosok!

MI TUD

Schwartz Lászlóról

szül. 1905, Eger, anyja neve Kohn Irén. 1944 októberben Csepelről vitték ki. Század száma 1017208. Utoljára Hegyeshalomról adott hírt.

Orosz fogságból hazajöttek!

MI TUD

Schwartz Imréről

szül. 1930, Eger, anyja neve Kohn Irén. Jólakiról 1942 nyarán vették ki. Tábori postaszám 28230. Fogságba esett 1945 januárban. Bábortot tud rólok, írtakba az esztendő szüleit. Schwartz Adolf, Budapest, Blomá-tér 16.

PURIMI ÖRÖM

Írta: Katona József

A SORSVETÉS NAPJAI VOLTAK AZOK... Ahasvéróban idejében történt: elhatározták, hogy kiűrik Izrael gyermekeit. Ifámán volt a neve a zsidók ellenségének. A gyűlölet atyja már megjelölte a napokat is, amikor a zsidóknak el kell majd pusztulniuk -- de Isten kegyelme megváltoztatta a bosszu ítéletét: elküldötte a szépséges Izsóter királynét és a hőtes Mordochájt, akinek hűsége megmentette a király szívét. Izrael igazságának. Megszabadultak a zsidók és a horag fiait pusztították el: sorsot vettek Izrael gyermekeire, de Isten akarata sorsfordulatot hozott... „És meghagyják Izrael hátnak, hogy tartsák meg Ádám havának tizenegyedik napját és annak tizenötödik napját évről-évre, mint ama napokat, amelyeken a zsidók megszabadultak ellenségeik gyűlöletétől és mint olyan hónapot, amelyben bánatuk öröme és gyászuk ünnepe fordult; hogy tartsák meg azokat vidámság és öröm napjaival és küldjenek aján-dékat egymásnak és adományokat a szegényeknek.“

A SORSHARAG NAPJAIBAN ÉLTÜNK... Birodalmak és népek gigászi harcától dühögött a föld, rengett az ég; tegnap még a háború féktelen erői uralkodtak a világ felett. A lét és nemlét határai között vadul forgott a sorskerék, sebesirama küllői peregetek: egyszer fellendültek, máskor visszahullottak... Szomorú napokat élünk, ámde most már üzzük el körünkbeli a mindennapok bánatát. Mérhetetlen emberi szenvedés volt körül bennünket, tengernyi könny hullott közönség és lávóban -- de enyhül a fájdalom, megszűnik az élet keserve, ha apró örömeiket ébresztünk az emberi lélekben, ha mosolyt fakasztunk a könnyező szemeken. A bánatos emlékezés napjaiban a szeretet öröme hozzuk vissza, ha ajándékozunk -- az elesettség idején a boldogság világát építjük, ha adunk, adunk annak, akihez jüncsen. Az élet mai zajában, hadd szóljanak egymáshoz a szívek, így jobban megértik egymást az emberek: öröm és vigaszt csendül ki a szívek szavából s új hit árad szét az egész életben.

A SZABADULÁS NAPJAI VÖTTEK EL... Az emberi

kegyellenség és gyűlölet ideje tombolt körülöttünk. Ezek és ezek, milliók és milliók hullottak el ártatlanul. Új Hámnak szelleme uralkodott a világ felett. Új világtárgyat hirdettek minden zsidó ellen. Ködolt vádak, felszított indulatok, elvadult szenvedélyek lombolása a kétségbeesés mélységei felé viték a szenvedőket -- az elvakultság és féktelenség a pusztulás örvényei fölé sodorlák az emberiség életét. A zsidóság pusztítása és az emberiség pusztulása versenyt futottak egymással s a nagy rohanásban az élen vágatott az örök Ifámán... Ekkor Isten akarata jelent meg a történelem felett s szent jósága visszaparancsolta a sötétség zabolátlan erőit: a történelem Ura elküldte erre a világra a szabadság hőseit s győzött Isten léte a mindenség felett: elbukott a gyűlölet s diadalmaszkodott a szabadság és emberiség.

AZ ÖRÖM NAPJAI LE-GYENEK EZEK... Az aján-dékozás napja érkezett el egyszer egy országba, amikor előlt a harc. A király elé járultak jutalomért hős hajnókai. Jött az első és büszkén így szólt:

— Uram, én harcoltam, hogy országod határaitól távol tartsam az ellenséget. Engedd, hogy most békében és gazdagságban élhessek földemen.

A király aranykincsekkel békéiben megajándékozta hű szolgáját. S jött utána a második és diadalmasan mondta:

Királyom, én új országot hódítottam meg néked és ezzel gyarapítottam birodalmadat. Adj nekem földet, hogy azon boldogulhassak.

A király hatalmas birtokkal ajándékozta meg hálót alattalóját. És vérző urecal, megégett kontásban eléje állt a harmadik:

— Én szenvedtem érted, uram, mert városomat lerombolta s háború vitarta. Könynyező népeddel együtt kérlek, építsd fel újra elpusztított városunkat -- a te országodat...

... A sorsvetés napjaiban, a jutalmazás idején mi is azt kérjük Urunktól: ajándékozza meg életünket jó sorsral, örömmel és vigassággal; emelje fel rojtaiból, építse újjá fel-dult országát -- a szeretet, a béke és boldogság világát...

HOGY TÖRTÉNT?

XIV.

A „magyar vonal“

Kissé átugrok az eseményekben, amikor a Tanács politikájának egy másik irányára mutatok rá: Ez a magyar vonal. Itt négy korszak válik el egymástól: március 20-tól kb. június 1-ig (a zsidó szövetség megalakulásáig), a szövetség megalakulásától kb. július 7-ig, a tervezett első budapesti deportálás időpontjáig, onnan október 15-ig, s ezután jött a negyedik korszak, ami azután következett be. Az első hat hetet általában az inaktivitás jellemzi. Ugy látzott, hogy a keresztény magyarság végleg és teljesen kiszolgáltatta a zsidóságot a németeknek. A Tanács (amint látni fogjuk) megpróbálkozott Jarossnál, Eadrónnál, Bakhynál, eredmény nélkül. A zsidó szövetség megalakulása után hivatalos viszony fejlődött ki a Tanács és a belügyminisztérium egyesületi osztálya között (a zsidó szövetség ide tartozott, de ide volt beosztva Rosnyák Zoltán is, a Zsidókatató Intézet vezetője is).

Ugyanakkor a Belügyminisztérium rendszertől osztrákján Székely Molnár Zsigmond tájkár és egyes ügyekben Perlaky tanácsos tárgyalásokat kezdték a Tanácsal és a Tanács kiküldöttjeivel, utóbb már a budapesti rendőrség is külön „frontként“ donborodik ki az eseményekből. Július 7-től október 15-ig terjedő korszakot az egyháziak és a keresztény közélet egyes rétegeinek megmozdulása jellemzi (amire később még részletesen rátérek) és részben ennek köszönhető a budapesti zsidóságnak július 7-re, majd augusztus 27-re tervezett deportálásának elmaradása is. Sajnos, ettől a vonaltól lényeges eredményeiben elmaradt az ellenállás szerveivel, a magyar bulóidali rétegekkel való kapcsolatos elvárások, amire ugyanakkor később fogok rátérni. Voltak a Zsidó Tanácsnak kevésbé jelentős, egyéni utjai is; egyik elvezet Reményi-Schueler pénzügyminiszterhez, a másik kapcsolatot tartott az illegálisban lévő bulóidali politikuskokkal. Egy szál ellenőrzött Balafszhoz is (próbálták meggyőzni, hogy a zsidókat otthon és ne külföldön használják fel).

Egy másik irányzatot jelentett az egyházak mögé való felsorakozás; ez nem a Tanács vezetőségének, de egyik tagjának és később a Keresztény Zsidók Tanácsának volt a mozgalmá. Eredménye: tömeges megkeresztelkedés, a Sip utcában osztott nyomtatványok utján, óvóhelyeken tömegesen jelentkeztek a zsidóságtól való elszakadásra.

A Hadviseltek Bizottsága utján a Tanács állandóan kapcsolatot tartott fenn a honvédelmi minisztériummal, amelyek eredménye volt, hogy sok-

ezet mutat, behívó ment ki és ezek egy részben elkerültek a deportálást.

Dr. Berend szigetvári főrabbi

Végül nem tudok eliktani a Tanács egyik tagjának, dr. Berend Béla, volt szigetvári főrabbi működése mellett sem. Az ellene folyó per fogja megállapítani, hogy milyen bünei voltak. Az bizonyos, hogy Rosnyák Zoltán javaslatára a Magyarországi Zsidók Szövetsége vezetőségének (a II. Zsidó Tanács) tagja lett. Az is biztos, hogy meggyőződésel hirdette, hogy a zsidóságnak nincs mit keresnie Magyarországon és innen ki kell vándorolni. Felépítésben volt valami irrodalmi jelleg és régi zsidó, kapitalista vezetőséggel szemben. Ugyanakkor történelmi tény, hogy Berend Béla, mint a Tanács tagját, napokonként lehetett a belügyminisztériumban látni, sőt, — amikor a csillagviselőket Endre kitiltotta a minisztériumból, neholgy „megfertőzések“ és befolyásolják a magyar hatóságot“, Berend szerrele meg a Tanács tagjai számára a beléptési engedélyt. Tanácsalattól igazoltató, hogy voltak olyan köztársaságok, akiknél Berend engedélyeket adott el és akiket kedvezően tudott befolyásolni. Így lett ennek az apokaliptikus időnek egyik jellemzőbb alakja dr. Berend Béla szigetvári főrabbi, akinek sikerült a dolmányoscai templom szobáikéire is fellépni és nagy közönség előtt mondotta el beszédét.

Mindennek a politikai irányokhoz még azok a külpolitikai akciók csatlakoztak, amelyek az u. n. svéd vonalra jelzik, amelyről 1944 nyarának eseményei körélt később fogok beszélni.*

MUNKÁCSI ERNŐ

Következő számunkban: „Egy hullóba kihalgatás.“ Az első hírek a gettók felállításáról és a deportálásokról.*

Kávész, vendéglői berendezések
CYORSMERLEGEK,
NATIONALKASSZÁK,
IRODÉPNÉK,
vétel szabad.

Rebenfeld

Népszínház-utca 31

Vidéki kereskedőknek

nép olcsónak beküldése esetén

áriasi árendeménnyel

postán számla CIGARETTAPAPIRUS

mindentelre PAPIRÁRUT:

CYORSY INNE papíráruhágykereskedő.

Deák Ferenccs-utca 15.

Selejt-filmet

VESEBŐR: „Royal“ 11 Szabolcs utca 22. Telefon: 1466 224.

Ádár 24-e ezidén: március 27-e országos böjtnap

Az Országos Rabbí Egyesület korábbi határozata értelmében ezton is közhírré teszi, hogy a gyászos emlékeztető 1944 március 19-ének megfelelő zsinagógai nap, **Ádár 24-e**, amellyel a magyar zsidóság katasztrófasorozata megkezdődött, **örök időkre böjttel egybekötött gyásznappal.**

Mindazoknak az elhunytaknak, akiknek halálzási időpontja egyáltalában nem ismeretes, gyászévfordulójukat (Jahrzeit) ezen a napon kell megtartani. (A kiknek legalább az elhalálozási hónapja ismeretes, azoknak gyásznappja az illető zsinagógai hónap utolsó napján van.)

Budapest, 5706, Ádár II. 8-án.

1946 március 8-án.

Országos Rabbí Egyesület Elnöksége.

Az emlékezés szombatja

E héten a beküszöntő nevezetes szombatunk. A soron lévő heti olvasmány után felolvassuk templomajnkban az „Emlékezés fejezetét” a második **Tórából**: „Emlékezzél meg arról, amit Amálék tett veled az uton, midán kiventultál Egyiptomból: hogy rád támadt az uton és levágta közüled mindazokat, akik gyengülten elmaradtak mögötted, midán te bágyadt és fáradt voltál és ő nem félté Istent. És készen, hogy midán nyugalmat szerez néked az Örökkévaló, a te Istened, minden elenségedről körös-körül az országban, amelyet az Örökkévaló, a te Istened ad neked birtokul, hogy eljaglaljad, törölje ki Amálék emléket az égből. Ne felejtst!”

Mindig Purim előtt szombatunkon hangzik el a zord felhívás, a nagy sorstörő történelmi napjai előtt emlékeztet a zsinagóga az amálékokra, akik a pusztai vándorlás idején kegyetlenül és gyűlölettel meggyilkolták a vételeiket és az engéket — Purim előtt, mert Hámán, Izrael ádár ellensége is a gyűlölet és bosszu amálékai közül származott. S a próféta így is erre szól fel: „Menj, pusztítsd el a vételeket, Amálékot, viselj hadat ellene, míg megsemmisítéd őket!”

... Nem gyűlölséget táplál szívünkben, hanem a gyűlöletnek, a bosszúnak szellemét írja itt a Szentírás: emlékeztet Izrael ősellenségére, amely gyűlölet meghunyászkodik az ég és katalom előtt, de emelkedik és kegyetlen a szem-

ével és védtelennel szemben. Az összegyűlöletnek és bosszúvágnak megsemmisítését követeli a parancs minden időben. Emlékeztet: soha ne felejtstük a féktelen gyűlölség és alhatatlan bosszu szellemét mindíg ott leskelődik mögöttünk. Nyomunkban jár, mint a kígyó, s ha elér, sarkunkba harap, sebeket ejt és vért ont. Beférkőzik a szívünkbe s megmérgezi életünket... Kérjstük el közelünkben, kérjstük messze, de ne felejtstük — emlékezzünk a gonoszra, ahogy a mai Szentírást költője dalol róla:

„Nem tér meg a Nappal az árny, nem tudja mért, de a lényre mind — apraja-nagyja — dühöng és gyűlöli százszor éve.

Megbuvik nappal az árny hozóton, oltos üregben, sanyi tervet ott szövöget a lény hős élete ellen.”

(— a —)

Stutthofiak!

KERESSEM FELJEGYEMET:

Dr. Szépkuti Andorné

szül. MANN HONÁT (1917, Miskolc)

aki 1944 június elején a nagyváradi pülső „Bakcs” közelében az utolsó transzporttal Auschwitzba deportáltak. Rövidesen a lengyelországi Biebia került, majd Skali-holba, ahol utoljára 1944 szeptember 1-én látta a „Jagrascherebin” közt. Leoszá a „Jagrascherebin” volt. Nagyon kérem azt a segítségnyújtást, aki tud róla a szállítás utáni is, értesítsen azonnal írásban, Budapesti „Tévé” szomatárium címen.

Kérem azokat, akik tudnak róla!

Baum Ernőrol,

aki 1942 november hó végén a Caleseri-nél védelmi táborban halálra ítélték. Ottan Manlanssenke került, és később feleségével, Baum Sándornéval, Budapest, VII., Dobó, 60. ház. 7.

ZSIDÓ VILÁGHIRADÓ

AMERIKAI STATISZTIKA AZ ELETBENMARADT EURÓPAI ZSIDÓKRÓL

A *Die Neue Zeitung* című napilap, amelyet az amerikai katonai hatóságok adnak ki a német lakosság felvilágosítására,

részletes kimutatást közöl arról, hogy — mennyi zsidó maradt életben Európában a hitlerizmus tömeggyilkosságai után?

Az érdekes, de bifelesnek nem látszó táblázat a következőképpen tárja elénk:

Ország	Zsidók száma 1938-ban	Zsidók száma 1945-ben
Lengyelország	3,250,000	60,000
Hollandia	151,000	25,000
Magyarország	400,000	200,000
Csehszlovákia	300,000	37,000
Franciaország	300,000	173,000
Németország	240,000	85,000
Hollandia	150,000	30,000
Belgium	100,000	22,000
Jugoszlávia	75,000	14,000
Csehszlovákia	70,000	9,000
Ausztria	60,000	20,000
Olaszország	55,000	50,000
Belgium	50,000	40,000
A kontinens egyéb országai	307,000	130,400

A táblázathoz fűzött magyarázatok rámutatnak arra, hogy a Németországban található 85 ezer zsidóból valójában csak 10 ezer tekinthető régi német zsidónak, a fennmaradó 75,000 zsidó Lengyelország területéről került Németország amerikai, angol és francia uralomába. A szovjet zónában élő zsidók számáról nem állnak adatok a *Die Neue Zeitung* rendelkezésére. Az Ausztriában feltüntetett 20 ezer zsidó közül ugyanez a legfeljebb 10,000 az a szlovén osztrák zsidók száma, a másik 10 ezer külföldi zsidót foglal magában. Az 50,000 olaszországi zsidóból szintén minimálisan

15,000 az Olaszországba került külföldi zsidók száma.

A *Die Neue Zeitung* e megjegyzéshez hozzá kell tennünk, hogy igen keveset árulnak el a valóságos helyzetről a Magyarországra vonatkozó adatok. A 400,000-es zsidó lélekszám legfeljebb az 1938-as állapotot közelíti meg, de nem az 1939-est, amikor a szlovákiai és kárpátaljai területekkel együtt jável több — legfeljebb 300,000-rel több — zsidó élt hazánkban. De nem pontos az 1945-tel kapcsolatosan szereplő 200,000-es szám sem, hiszen — sajnos! — nem maradt ennyi magyar zsidó életben a hitlerizmus öldöklése után.

ÖTVEN-HATVANÉZER LENGYELORSZÁGI ZSIDÓ AKAR KIVANDOROLNI

Az AFP jelenti Varsóból, hogy körülbelül ötven-hatvan ezer zsidó akar kivándorolni Lengyelországból. Kilencven százalékuk Palesztinában kíván letelepedni, a többiek Dél-Amerikába öhajtonának kijutni.

AZ AMERIKAI MAGYAR ZSIDÓK NEWYORKI NAGYGYÜLESE

A newyorki rádió közölte, hogy az *United Hungarian Jews of America* a newyorki Hotel Capitol disztermben február 1-én nagygyűlést rendezett. A nagygyűlés tárgya az volt, hogy: „Mi történjék 200,000 magyar zsidóval?”

Előadóként Samuel B. Orlbaum, az *United Hungarian Jews of America* elnöke és Göndör Ferenc, az *Ember Iószerkesztője* szerepeltek.

WEIZMANN NAGY BESZÉDE A „PALESZTINAI GETTÓRÓL”

Dr. Chajim Weizmann, a *Cionista Világszervezet* elnöke, — mint a *Reuter Iroda* közölte — az *Angol-Amerikai Palesztina Bizottság* pénteki ülésén nagy beszédet tartott.

— A zsidóság fennmaradása

— mondotta dr. Chajim Weizmann — a türelmetlen üldözések közepette azon a misztikus hiten alapul, hogy *Israel Istene megpáltja a zsidókat*. Ez a hit tartotta a zsidót ban a lelket.

A továbbiakban rámutatott arra, hogy Palesztinában, ha teljesen feltárnák, még 900,000 mérőegységnyi munkát lehetne letelepíteni. Ezekkel és a kísérő ivarúak dolgozóival együtt létszámára, vagy háromszorosára lehetne növelni Palesztina lakosságát.

— Palesztina — folytatta — az egyetlen ország, ahol a brit lobogó uralkodni akart *gettóba kényszerítik a zsidókat*. Palesztinában ugyanis a zsidóknak nincs szabad mozgásuk. *Vissza kell menni a bevándorlást korlátozó Fehér Könyvre!* Az araboknak nincs okuk panaszkodni. Előbb a háborúból legalább két új királysággal kerültek ki, ezenkívül hat lagsági helyhez jltottak az Egyesült Nemzetek szervezeteiben. Még a biztonsági tanácsban is van arab kiküldött.

Dr. Chajim Weizmann azaz fejezte be nagy beszédét, hogy a nárbérgi nemzetközi tárgyalások megállapítása szerint: *hatmillió zsidó pusztult el. Ennek a szörnyű tragédiának a hasein szabad megisméltésénél* (666.)

**Templomavatás
Óbudán**

Beosztásos ünnepet ült Zajin Adár nappal az Óbudai Izr. Hitközség. Ennek a ragyogóan szép márciusi vasárnapnak délutánján avatla fel a hitközség a nyilas idők vandalizmusán folytatódó munkáinak és zsinagógájának pótlására székhezének díszteremben elhelyezett templomát. Kicsiny ez a templom, nem is olyan díszes, mint a Lajos-utcai volt, de nem a templom szépsége, hanem a hit mélysége a fontos. A hívők, akik ebbe a templomba jönnek, megjárják a padok mélységeit és most megtisztult lélekkel, alázatos hittel járulnak Istenük színe elé, hogy megírassák elvesztett szeretteiket a hitet adjanak megújulásukat a Mindenhatóknak.

A templomavatás egyúttal a felekezeti békés együttműködés szimbóluma is volt, mert azon megjelentek az orosz parancsnokság, a keresztény felekezetek, a Nemzeti Bizottság és a III. kerület előjáróságának képviselői. Példát mutattak arra, hogy a kölcsönös megbecsülés kell, hogy elfoglalja az eddigi gyűlölködés helyét. Az ünnepségen részt vett még a Pest-i Izr. Hitközség, valamint az Országos Iroda vezetősége.

A templomavatás a Török ünnepélyes behelyezésével és az örökmenes meggyújtásával kezdődött, majd dr. Neumann József óbudai főrabbi tartotta meg avatóbeszédét. Spitz Nándor hitközségi elnök ismertette ezúton az óbudai zsidóság helyzetét, utána dr. Koton József pesti rabbi mondotta el ünnepi beszédét. Az ünnepség egyházi részében *Abrahamson* Mauó pesti és *Alter Miksa* óbudai főkántorok működtek közre. A márciusi ima elhangzása után az egybegyűlték ünnepi hangulatban üvözték az avatás szimbólumáról.

(k. gy.)

KI TUD

**Hoffman Mór Simon
rabbirol**

(Budapest), kit 1944 június 22-én Néki Szilárd-utca 40. sz. házban vétek és onnan Auschwitzba deportáltak. Aki tud róla, értesítse megint a zsidóság. Hoffman Simon, 66. Bpest, Teréz-körút 7., II. 3.

Darger Aladárt

Károly, kit Csepel Mauthausen-be deportáltak Bécsbe, majd 1944 július 8-án, Auschwitz Birkenaubába, onnan Buchenwaldba vitték. Ertesítse megint a zsidóság: Erzsébet-körút 28. III. emelet 1.

**Autó és portál
livegezés**

WILSON Károly-utca 9. sz. Tel.: 231-576.

Külföldről keresik...

Az alábbi jegyzékben felsoroltakat külföldről keresik, részint a Pest-i Izr. Hitközség, részint a Zsidó Világkongresszus, Jewish Agency for Palestine Statistika és Tudósok Hivatala útján.)

**A Pest-i
Izr. Hitközség utján:**

- 490 Feldmann Margit Illi (korábbi lakás: Szatmár, Werbőczy-u. 4.)
- 491 Berg Hans, Leipzigből (korábbi tartózkodási helye: Szabolcs-u. 39.)
- 492 Jakobovits László, Debrecen
Flaker Sándor és Hermán, Máriapócs
Gödinger Dezső, Budapest
- 493 Krainer Aladárné szül. Herred Flóra és férje, Kramer Aladár, kb. 64 éves
Gémes Györgyné és családja (korábbi lakásuk: Cécay-u. 9.)
Dr. Áron Géza és neje, sz. Weisz Hilda (korábbi lakásuk: Bályány-u.)
- 510 Krausz Gabriella, Krausz János, Budapest
Huszár Sándor és Margit (korábbi lakásuk: Erzsébet-körút 38.), továbbá Huszár Ilona
- 511 Poremba Philipp és Náthán korábbi lakásuk: Wieliczka, Poland)
- 512 Dr. Fűzsa Jozsefné szül. Rosenbluth Lilla
Fülöp Ignác és neje, szül. Rosenbluth Hermin, fiak: György és Tibor
Rosenbluth Endre és neje, szül. Mandel Erzsébet
- 513 Pehér Béla szül. Bella (korábbi lakása: Vécsey-utca 3)
Hagyasné Pá (korábbi lakása: Izabella-u. 41.)
Molnár Mariska
- 514 Özv. Stein Arnoldné (Lzabella-u. 73.)
Özv. Schwartz Andronné (Róka Szilárd-u. 17.)
Singer Dezső (Kispest, Kincses-u. 8.)
- 517 Goldhegerné Malvin (korábbi lakása: Dob-u. 21.)
- 517 Bura Dezső (Lux Bernát címén, Főv. körút községe)
Jelenkezés: Síp-u. 12. III. e. 40. d. o. 10-11 óra között.

**A Jewish Agency
utján:**

- Citron Abrahamné, sz. Spitz Matild, kb. 56. é. Hajdudorog
Winkler Zoltán, Budapest
Fűrész Leontina Lili, Mezőcsát
Weisz-Bielschewski Ilse, Breslau, 1902. Bpest, IV., Karugyi-u., Grätz címén
Gerler Móric, 1878. Boryslaw, Bpest, VII., Király-u. 15.
Gerler Simon, 1880. Boryslaw, Bpest, IX., Haller-u. 42.
Fodor Irma, Újvidék, Hadnagy-utca 6.
Müller Regina, Szeged, Püspöki-utca 11/a.
Sallós Aladárné, Budapest, VII., Deubinszky-u. 52.
Stark Hermán, sz. Károlyfalva, Károlyfalva
Stark Zoltán, 22 éves, Miskolc
Ullmann Margit, 31 éves, Békéscsaba
Weisz Ferenc, Szerencs, Hunyadi-u. 8.
Weiser Juda, Nyirbátor
Welsberger Rósi, 33 éves, Percsény
Dr. Weiss Etelka, sz. Stern Dorottya, Újrozsok
Weidinger Miksáné, Bpest, V., Géza-u. 1.
Weidinger Andor, Bpest, V., Géza-u. 1.
Deutschné, Kuz Béza, 1873. VIII. 12. Turdosin, Nyergesujfalu
Lázárné, Katalin, Egor, Kovács J.-u. 30.
Richter Anna, Szeged, Feketesas-u. 22. Dr. Winkler László címén
Báger Andorné, Gerő Magda, Bpest, 1910. III. 28.
Engelmanné, Rosenberg Fanni, Budapest, Kistarcna
Steiner Margit, sz. 1900. Ljuba, Budapest
Jelenkezés: Statistika és Tudósok Hivatala: Weiser Sándor-u. 7. d. e. 9-11 óra között.

**Auschwitz
Női tábor**

(Lukács Ágnes rajza. Kiadja a szocialista-cionisták (Ichud) pártja, Budapest, 1946.)

A bevezetőben Lukács Ágnes elbeszéli, hogy került ki Auschwitzba. Az ezután következő srörnyű leírásokról, mintegy naplószerűen vallanak azok a rajzai — nagyon szépen sikerült grafikai munkák, — amelyek a tábor kegyetlen feltételeit és megalázott zsidó nők szenvedéseit mutatják be. A zsidó érzés és a zsidó érzés megkapó kifejezése ez a grafikai gyónás, amelyben a telhetőségig mutatják a hitet, tevé az elnyomott ember melletti és példónló bizonyítékot nyújt a német fasizmus emberelleneségei ellen. Nem olasz háttérrel ez a mű, hanem hiteles tanúvallomás a börtön-makról, amelyek annál is nagyobb felháborodást váltanak ki a szívvel, mert édesanyák és menyasszonyok, magukkal tolatatlan, öreg, beteg nők és fiatal leányok ellen irányultak.

Lukács Ágnes rajzai nem a lemondást hirdetik, nem a kétségbeesést terjesztik, s nem csúbitanak reménytelenségre sem. Ellenkezőleg. A művészet eszközeivel segíti elő, hogy azok, akik megjárják az Auschwitz poklot, megszabaduljanak attól az elviselhetetlen feszültségtől, amelyet a kínzó emlékek előjuttatása okoz a lélekben, hogy rendezzék végre helyzetüket a múlttal és a jelenel szemben a megújult helyüket a demokratikus világrendben, amelyek a szerencsés keresek, megmunkálásukat köszönhetik.

G. — S.

MELI-TARTÓZ Csak

Gyártja: Barabás István, VII., Nagyalkádi Szék-utca 40-42. szám.

**HIVJON!
JÖJJÖN!**

Vessék: PÉRTY ÉS NŐI KUHAT, fehérnemű, szőrmekabátok, irógépek, porcellán, Peleő Sándor-u. 2. Az újjáéban és Kiszatna-körút 119. GERSTLMAJORSKI.

**GYORS
szemüveg
javítás**

Takarítónöket
Jelenkezés: Jelenkezés: VII., Síp-utca 12. portánál.

Ne csináljon lakásgondot, keresse fel **ifj. Nagyt**
Pozson: VIII., VAS-UTCA 5. — Budán: ALKOTÁS-U. 1.

**JÖJJÖN BIZALOMMAL!
ELADHAT — VEHET!
ARANYAT, ezüstöt,
brillánt, porcellánt, szőnyegét, gobelineket, régi
képeket,
RÉGISÉGET
Szakbrálat**

Kammermayer Károly-u. 3.

FREGOLAN fürdőkádpasza
tavaszi takarításhoz.

Az ORT Országos Továbbképző Bizottság új tanfolyamai:

- 1. Házipari szövetés, 2. Felhívóvárosi varrás és szabás, 3. Lángmennykémények és hővezetőcsövek, 4. Villamoszerelés, 5. Hővezetőcsövek, 6. Műszaki rajzolás (magas- és mélynyomás, gondolat-rajzolás), 7. Játékkészítés, 8. Vízvezeték-szerelés, 9. Horgászat, 10. Országismeret, 11. Képzőművészet, 12. Autóvezetés és szerelés.

Előnyünk mindenki, aki ezen tanfolyamok bármelyikén részt akar venni, *jelentkezzen az ORT irodájában, VII. Erzsébet-tér 22. I. em. 1. sz. alatt, hétfő, kedd, szerda és csütörtök délelőtt 9-11-ig, vagy délután 6-7-ig.*

Adár hó 7-ének megünneplése a Józsefvárosban. Záján Adár napján a VIII. ker., Nagyfűves utcát Körzel a hagyományokhoz híven ládolt Mózés emlékének. A nagyünnepes templomban impozáns keretek között emlékezett meg dr. Salgó László körzeti rabbi Mózésról, majd kegyelettel adózott az év halottainak. Az istentisztelet után a tanácslembert vacsora volt, ahol Kohn Sámuel vezető templomi előjáró felvázolta a megemlékezést, dr. Salgó körzeti rabbi legyónyományos magyarázatokkal emlékeztetett a mózosi eszencéire. *Világosság* körzeti előjáró a zsidó összejövélés jelentőségét hangsúlyozta, dr. Fejér Adólf, a Pest-i Izr. Hittársaság szertartási előjárója a hagyományok ápolására felkérte a hallgatókat, *Danton*-ban Miksa ügyvéd ismertette a magyar zsidóság vezetőinek munkáját a zsidó jövő biztosításáért és küzdelmeit külső és belső tényezőkkel, hogy a teljes egyenjóság valóság lehessen. Dr. Katona József központi rabbi eszékora fejtette az eszékai kibontott tanácsokat és kérte az isteni áldást a körzet további szép munkájára.

Schulz Jenő cég

Óras-ékszerés (órajavítás)
VII. Városliget u. 8. a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékszerész

VÉTEL ELADÁS

MIATAL NŐI.

háztartási munkához értőt

felvétel, prima ellátással és illetéssel. Előfelvételi: 8-11-ig. Cím: Falk Miksa utca 19. II. L.

EXPORTVÁLLALAT:

keres magyar fizetéssel, rendkívül magas, persze, haladékos

magyar-német levelezőnőt és gyors- és gépirónőt

„Angol tudással előnyben” jelölt a kiadóba.

A zsidó polgári iskolák ALTSZETT (új) keres. Végzettség esetén nyugdíjra jogos. Jelentkezni az iskola igazgatójánál (G. H. N. Szabó-né) 30. II. u. 2-4 között.

A moszkvai állami zsidó színházban Shakespearet és Peretzet játszó

Prága, március

Egy prágai kávéházban a vélelén G. *Chijim*, oroszországi zsidó színházzal hozott orosz. Szikár, tüzesen, magyar-bondolka fiatalember. Egész könyvből ós-ó sugárzik. Nemes megelégedés az itteni zsidósággal. Illyenket mond:

— Itt gellő-zsidók cikk alacsonyívóju kölpögtíri életüket. Elvesztették kapcsolataikat a zsidó legnagyobb és nem találták azt meg a mával.

— Miben különbözik megéltése szerint, a keleti zsidó a nyugatitól?

— A keleti zsidó hisz. Mind-egy miben, apám a régi időkben hitt, én az újakban. Pé, hogy van hitünk, ami állatok tartalom ad. A keleti zsidó tud heroikusán gondolkodni és cselekedni, a maguk zsidósága vagy szkeptikus, vagy csak úgy belel a világba. Mindkét esetben életének nemes tartalma.

Ezután rátértek a színházra. Itt egy kicsit megékel, melegebb lesz a tekintete, mikor a moszkvai állami zsidó színházról beszél:

— Az oroszországi zsidó színház a zsidó ember lelki szükségletét akarja kielégíteni. A *tegnap és a ma zsidó életét játsszuk. Nem tagadjuk meg apáinkat még akkor se, ha mi már messzire kerültünk tőlük. Szívesen játsszunk olyan darabokat, amelyekből a zsidó életforma poézise sugárzik ki. Egy péntek esti hangulat, egy chüppe, egy sófárjelenet a legisten-telenebb bezoboznyikból is szimpatikus érzéseket vált ki. De minden darabunk kapcsolatban van a zsidó nép küzdelmével az elnyomás ellen.*

— Milyen darabokat fognak játszani az elkövetkező szezonban?

— Először *Fejler* darabját fogjuk játszani, aki új művének témáját a győzedelmesen befejezett orosz-német háborúból meríti. Utána klasszikus darabot játszunk. *Bergelson* „Reuben, Júdea hercege”-t. *Roam*, a híres filmrendező egy Victor Hugo-darabot fog rendezni. A szezon legjobban várt darabja *Halkin* drámája lesz, melyben a varsói gellő hősök küzdelme örökíti meg. Végül a zsidó színházudalom klasszikusának, Peretnek „Amiről a hegedű datol” című darabját fogjuk előadni.

— Nem zsidó klasszikusokat nem játszanak?

— Természetesen, igen. A moszkvai állami zsidó színházban rövidesen felújítják a „Lea-

király”-t és a színház rendező-jének, *Michoélnak* régi vágya is teljesülni fog Shakespeare „III. Richard”-jának felújításával.

— Milyen a zsidó színház jövője?

— A Szovjet Szövetségben a zsidó színház jövője biztosítva van. De az egész világon, ahol zsidók élnek, létjogosultsága van a zsidó színházak. A zsidó színház küzdőtér az ellen a betegség ellen, amit a németek terjesztettek el a világon és amiből az emberiség a háboru befejeztével sem gyógyult még ki.

Dicsőzzünk! Pedig még sokat szeretnék kérdezni és tanulni új barátomtól, aki egy új zsidó típust személyesít meg, olyat, amely megtalálta az utat a tegnaptól a máhöz — és megmaradt zsidónak.

Dr. Horovics Tivadar (Prága)

A N.é Hamizschi e heti összejövélén, Sabbat délelőtt 11 órakor, Laudon-u. 3. sz. alatt, a világhírű jiddis népdal- és szavalóművész

Smil Kántor

mozgalmunk lelkes harcosa tart előadást. Mindannyian állt legyelek, ritka élményben lesz részetek.

Hétfőn délután 6 órakor tartja a *Mizrachi*

purimi nesejét

Laudon-u. 3. sz. alatt. Fel-lép a világhírű jiddis népdal- és szavalóművész

Smil Kántor

mozgalmunk lelkes harcosa. Mindenkit szeretettel vár
A MIZRACHI

— Jólékonycélú összejövél. A Bethlen-téri körzet jólékonycélú műsoros estét tervez, amelynek jövedelméből többszáz arra ráutalt és érdemes hittelevőnknek pészachi szederesti bőséges megvendégelését kívánja biztosítani. Köztudomás, hogy mindkét szederesti vacsora nemcsak az éhezők szenvedéseinek csillapítását, hanem a vallásos érzés ápolását és kimélyítést is szolgálja. Ezért az akció iránt élénk és őszintén meleg érdeklődés mutatkozik és a körzet hittestvéreinek közismert áldozatkészsége révén a siker már előre is biztosítottnak látszik.

9 éves kislányom mellé

keressék fiatal, pedagógiai tudással rendelkező női tanár. (Kelen-téri) Hódmezőtelek 6. I. 2.

A zsinagóga naptára

Március 14. csütörtök: Adár 11. 11 (Eszék bűjtje), péntek: 12, szombat: 13, vasárnap: 14 (Pucón), hétfő: 15 (Susan Tur-rin), kedd: 16, szerda: 17, csütörtök: 18.

Szombaton, március 16-án heti szünet: Vajtkó, húfőre: I. Sám. XV. 1-34.

IMAI DÖK:

Ima-házak	Szombat		Hétfő nap	
	este	reggel	este	reggel
Dohány	7:30	7:15	10:30	6:30
Rumbach	7:30	7:15	10:30	6:30
Bethlen	7:30	7:15	10:30	6:30
Osáky	7:30	7:15	10:30	6:30
Dózsa	7:30	7:15	10:30	6:30
Nagyúv.	7:30	3	10:30	6:30
Láva	7:30	9	10:30	6:30
Zugló	7:30	7	10:30	6:30
Fütyváb.	7:30	7	10:30	6:30

Péntek esti gyertyagyújtás: 5 óra 35 perckor.

Budai istentisztelet: III. Zsigmond-u. 49 és XI. Bocskay-ut. 37, péntek este 7/8, szombat d. e. 1/11.

Vidéki cégek

budapesti bevásárlásait

vállalja komoly kereskedő. Meg-keresést „24 óra garancia” jel-ölés a kiadóba kérek.

Gyöngy Magyar Tea

Kifőné minőség újra kapható. Főle-rakal: VII. Madách-tér 5.

Villamossági

háztartási cikkek, szerelési anyag-ok. Vétel, Eladás, Bizományoz. GERŐ SANDOR. Ró. VI. 6-u. 21.

Zsidó hanglemezeket

bármilyen árban saját részre megvásárolni keressék. HONIG. Vízvárad-utca 16. szám.

Asz Oroszlai Izraelita Hittársaság elő-járósága keres egy jóhangú, le-hetőleg zenélő képzetű

hitoktató, kántor-metsző

azonnali beépítésre. Ajánlatokat lehetőleg életképesen és biz-nyitványokkal látni. A Hittar-saság elnökségéhez kérünk küldeni.

ELSAKADT,

nyolcs. kiegészített ruhát tökéletesen be-szűri. Weisz. Népszínház-u. 20. II. 5.

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII. Sip-u. 12. — Telefon: 423-033.

Kiadóhivatal: A MAGYARORSZÁGI ISZRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA Felső szerkesztő és felfel. kiadó ROÓZ REZSŐ

Előfizetés egy hónapra 80.000 P. Beküldött kéziratokat nem ör-zünk meg a visszaküldésükre nem vállalkozunk

Nyomtatás a Globus nyomdai vállalatnál Rt. környaragópein. Föl. nyomsz. vezető: Margittay Antal